KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

V Bruselu dne 26.6.2006
KOM(2006) 354 v konečném znění

2006/0116 (COD)

Návrh

NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY

o zřízení nástroje pro financování podpory demokracie a lidských práv na celém světě

(evropský nástroj pro demokracii a lidská práva)

(předložený Komisí)

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

1. Cílem návrhu nového nástroje pro financování podpory demokracie a lidských práv je stanovit právní základ pro nástupnický program Evropské iniciativy pro demokracii a lidská práva, která vychází ze dvou nařízení, jež pozbudou platnosti na konci roku 2006[1].

2. Zvláštním posláním nového nástroje bude, podobně jako u Evropské iniciativy pro demokracii a lidská práva, pomáhat plnit politické cíle EU v souvislosti s podporou lidských práv a demokracie ve vnějších vztazích, jak je uvedeno v mandátech vyplývajících ze Smlouvy[2] a formulováno ve sděleních Komise, usneseních Evropského parlamentu a závěrech ze zasedání Rady z uplynulých let. Tyto cíle jsou celosvětové povahy, objevují se v obecných zásadách EU o otázkách lidských práv[3] a různým způsobem se odrážejí v procesu stabilizace a přidružení[4], v evropské politice sousedství[5], v Evropském konsensu pro rozvoj[6] i v nových regionálních iniciativách, jako je strategie EU pro Afriku[7], strategické partnerství mezi EU a Latinskou Amerikou[8] a politika EU vůči Asii[9]. Hlavní politický rámec pro Evropskou iniciativu pro demokracii a lidská práva byl stanoven sděleními Komise z let 2000 a 2001[10].

3. Úkolem nového nástroje bude, podobně jako u Evropské iniciativy pro demokracii a lidská práva, doplnit různé další nástroje pro provádění politik EU v oblasti demokracie a lidských práv, které sahají od politického dialogu a diplomatických nót až po různé nástroje finanční a technické spolupráce, včetně zeměpisných a tematických programů. Doplní také intervence v krizových situacích podle nového nástroje stability.

---

1 Nařízení Rady (ES) č. 975/1999 ve znění nařízení (ES) č. 1882/2003, nařízení (ES) č. 2240/2004 a nařízení (ES) č. 2110/2005; nařízení Rady (ES) č. 976/1999 ve znění nařízení (ES) č. 907/2003, nařízení (ES) č. 2242/2004 a nařízení (ES) č. 2112/2005.

2 Čl. 11 odst. 1 Smlouvy o EU; čl. 177 odst. 2 a čl. 181a odst. 1 Smlouvy o ES.

3 Obecné směry politiky EU vůči třetím zemím v oblasti trestu smrti, červen 1998; Obecné směry politiky EU vůči třetím zemím v oblasti mučení a jiného krutého, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání, duben 2001; Obecné směry politiky EU v oblasti dětí a ozbrojených konfliktů, prosinec 2003; Obecné směry politiky EU v oblasti zastánců lidských práv, červen 2004.

4 Viz záhřebský summit v listopadu 2000 http://europa.eu.int/comm/enlargement/intro/sap/summit_zagreb.htm

5 Strategický dokument Komise Evropská politika sousedství, KOM(2004) 373 v konečném znění ze dne 12. května 2004, závěry zasedání Rady ze dne 14. července 2004.

6 Společné prohlášení Rady a zástupců vlád členských států ze setkání s Radou, Evropským parlamentem a Komisí Evropský konsensus pro rozvoj, přijaté dne 22. listopadu 2005.

7 *EU a Afrika:* na cestě ke strategickému partnerství, přijato Evropskou radou, 15.–16. prosince 2005

8 Sdělení Komise Posílené partnerství mezi Evropskou unií a Latinskou Amerikou, KOM(2005)636 v konečném znění ze dne 8. prosince 2005

9 Sdělení Komise Evropa a Asie: strategický rámec pro lepší partnerství, KOM(2001) 469 v konečném znění ze dne 4. září 2001; sdělení Komise Nové partnerství s jihovýchodní Asií, KOM(2003) 399 v konečném znění ze dne 9. července 2003; politický dokument Komise Zrající partnerství – společné zájmy a úkoly ve vztazích mezi EU a Čínou, KOM(2003) 533 v konečném znění ze dne 10. září 2003; sdělení Komise Strategické partnerství EU-Indie, KOM(2004) 430 v konečném znění ze dne 16. června 2004

10 Pozorování voleb a pomoc při volbách ze strany EU, KOM(2000) 191 v konečném znění ze dne 11. dubna 2000; Úloha EU při podpoře lidských práv a demokratizaci ve třetích zemích, KOM(2001) 252 v konečném znění ze dne 8. května 2001

4. I když cíle demokracie a lidských práv jsou čím dál tím více začleňovány do těchto různých nástrojů, nový nástroj pro financování bude mít zvláštní doplňující úlohu, která vyplývá z jeho globální povahy a z nezávislosti akcí. Stejně jako Evropská iniciativa pro demokracii a lidská práva umožní spolupráci s občanskou společností na citlivých otázkách lidských práv a demokracie a zajistí pružné reagování na měnící se situace nebo podporu inovací na rozdíl od zeměpisných programů s dlouhodobým plánováním. Propůjčí ES také schopnost formulovat a podporovat zvláštní cíle a opatření na mezinárodní úrovni, která nesouvisejí se zeměpisným umístěním ani s existencí krizí, což může vyžadovat nadnárodní přístup nebo operace v EU i v řadě partnerských zemí. Poskytne nezbytný rámec pro činnosti, jakými jsou například volební pozorovatelské mise EU, které vyžadují soudržnost politik, jednotný systém řízení a společné pracovní normy.

5. Vzhledem k plánovanému radikálnímu zjednodušení regulační architektury, která upravuje vnější pomoc, bylo původním záměrem Komise navrhnout, aby budoucí rámec pro její zvláštní činnost v oblasti demokracie a lidských práv, která vyplývá z Evropské iniciativy pro demokracii a lidská práva, měl podobu tematického programu, s využitím čtyř navrhovaných nařízení o vnější pomoci jakožto právního základu[11]. V lednu tedy Komise zveřejnila sdělení o tematickém programu na podporu demokracie a lidských práv na celém světě v rámci budoucích finančních výhledů (2007-2013)[12], které bylo zpracováno na základě konzultací, jež se uskutečnily koncem roku 2005[13]. Konzultace nadále pokračují s cílem připravit programové dokumenty.

6. Vzhledem ke zvláštnímu charakteru činnosti EU v oblasti demokracie a lidských práv, která souvisí s mandátem vyplývajícím ze Smlouvy, nutnost samostatného nařízení, oproti tematickému programu, dlouho obhajoval zejména Evropský parlament, který stál u zrodu Evropské iniciativy pro demokracii a lidská práva. Ačkoliv Komise si byla vědoma obav Parlamentu, chtěla nejdříve zajistit interinstitucionální konsensus na zastřešujícím plánu pro zjednodušení regulační architektury, která upravuje vnější pomoc. Když se nyní tato shoda jeví jako jistá, považuje Komise za vhodné navrhnout samostatné nařízení.

7. V návrhu se odráží hlavní myšlenky rozpracované ve sdělení Tematický program na podporu demokracie a lidských práv na celém světě v rámci budoucích finančních výhledů (2007-2013), a jsou tak zohledněny konzultace, které se v této souvislosti uskutečnily. Z důvodů naléhavosti se k navrhovanému nařízení neuskutečnily žádné další konzultace vzhledem k nutnosti přijmout nařízení včas, aby operace mohly být prováděny od roku 2007.

8. Navrhovaný nástroj vychází z čl. 179 odst. 1 Smlouvy o ES, který upravuje opatření v oblasti rozvojové spolupráce s rozvojovými zeměmi, a z čl. 181a odst. 2 Smlouvy o ES, který upravuje opatření v oblasti hospodářské, finanční a technické spolupráce s třetími zeměmi, jež nejsou rozvojové. Tento právní základ zajišťuje celosvětový

---

11 Sdělení Komise Radě a Evropskému parlamentu Opatření v oblasti vnějších vztahů pomocí tematických programů v rámci budoucích finančních výhledů na období 2007-2013, KOM(2005) 324 v konečném znění ze dne 3. srpna 2005.

12 KOM(2006) 23 v konečném znění ze dne 25. ledna 2006

13 Viz http://europa.eu.int/comm/external_relations/consultations/er.htm

dosah nástroje. Nařízení v celém rozsahu podléhá postupu spolurozhodování podle článku 251 Smlouvy o ES.

9. Struktura nařízení úzce sleduje strukturu jiných nově navržených nástrojů pro financování vnější pomoci, které mají všechny působit v rámci finančních výhledů na období 2007-2013[14]. Nařízení je rozděleno na tři hlavy, které upravují cíle a rozsah působnosti evropského nástroje pro demokracii a lidská práva (hlava I – články 1 až 3), obecná pravidla pro provádění nástroje (hlava II – články 4 až 15) a závěrečná ustanovení (hlava III – články 16 až 20).

10. Ustanovení hlavy I čl. 1 odráží strategické cíle pro nástroj, které byly zpracovány a předloženy ve sdělení Komise Tematický program na podporu demokracie a lidských práv na celém světě v rámci budoucích finančních výhledů (2007-2013)[15]. Článek 2 odkazuje na oblasti pomoci v rámci nástroje za účelem plnění jeho cílů, které byly zpracovány v rámci článku 1. Seznam konkrétních činností v každé oblasti není vyčerpávající a lze jej doplnit při poskytování pomoci v reakci na zvláštní potřeby. Čl. 2 odst. 3 stanoví možnost provádět pomoc Společenství v Evropské unii za předpokladu, že podporovaná činnost přímo souvisí se situacemi, k nimž došlo ve třetích zemích. To se vztahuje zejména na rehabilitační střediska pro oběti mučení se sídlem v Evropské unii a na činnosti, které lze provádět pouze mimo cílovou třetí zemi.

11. Hlava I čl. 3 stanoví obecné zásady pro provádění nařízení, a to

- pomoc v rámci evropského nástroje pro demokracii a lidská práva doplňuje pomoc poskytovanou v rámci jiných nástrojů pro financování, na které toto ustanovení odkazuje,
- pomoc je v souladu s příslušnými politikami EU v dané oblasti,
- je zajištěna koordinace s příslušnými programy pomoci členských států,
- usiluje se o výměnu informací s Evropským parlamentem a občanskou společností.

12. Hlava II čl. 4 až 6 popisují obecný procesní rámec pro poskytování vnější pomoci Společenství. Ten odpovídá pokynům stanoveným v reformě řízení zahraniční pomoci Společenství[16] a bere v úvahu zkušenosti a inovace, kterých bylo od té doby dosaženo. Článek 5 stanoví proces programování pomoci v rámci nástroje prostřednictvím strategických dokumentů a jejich revizí. Strategické dokumenty jsou v souladu se Společným rámcem a postupem pro strategické dokumenty pro tematické programy na období 2007-2013[17]. Strategické dokumenty přijímá Komise v podobě rozhodnutí Komise po získání příznivého stanoviska řídícího výboru složeného ze zástupců členských států, kterému předsedá zástupce Komise

---

14 Nástroj evropského sousedství a partnerství (ENPI), nástroj pro rozvojovou spolupráci a hospodářskou spolupráci (DCECI), nástroj stability

15 KOM(2006) 23 v konečném znění ze dne 25. ledna 2006

16 Reforma řízení zahraniční pomoci, SEC (2000) 814 ze dne 16. května 2000

17 Pracovní dokument Komise schválen meziútvarovou skupinou pro podporu jakosti dne [datum bude doplněno]

(článek 16). Aby se zajistila adekvátní doplňkovost pomoci Společenství s pomocí členských států, dárců a aktérů, uskuteční se v průběhu procesu programování konzultace, mimo jiné také se zástupci občanské společnosti.

13. Článek 6 stanoví, že rozhodnutí o financování v rámci nástroje obecně přijímá Komise v podobě ročních akčních programů na základě strategických dokumentů a jejich revizí. Roční akční program zahrnuje všechny typy financování ve smyslu článků 8 a 12 tohoto nařízení, zejména roční pracovní program na základě čl. 110 odst. 1 finančního nařízení[18]. Změny ročního akčního programu přijímá Komise po získání příznivého stanoviska řídícího výboru. O změnách, které nepřekročí 20 % celkové částky přidělené ročnímu akčnímu programu, informuje Komise řídící výbor a Evropský parlament. Ve výjimečných případech (článek 7) a za účelem financování podpůrných opatření (článek 8) může Komise přijmout rozhodnutí o financování, která neupravují strategické dokumenty.

14. Článek 7 o zvláštních opatřeních zvyšuje schopnost Společenství reagovat na nepředvídané situace a vývoj a zavádí zvláštní pružnost pro účinné provádění doplňkové vnější pomoci Společenství v oblasti podpory demokracie a lidských práv. Komise může tedy rozhodnout o opatřeních pomoci, která původně neupravují strategické dokumenty. Jelikož rozhodnutí Komise jsou přijímána mimo působnost strategických dokumentů schválených řídícím výborem, podléhají rozhodnutí o financování opatření, která překročí 5 milionů EUR, příznivému stanovisku řídícího výboru. O opatřeních zvláštní pomoci, která nepřekročí 5 milionů EUR, informuje Komise řídící výbor a Evropský parlament do jednoho měsíce od přijetí.

15. Článek 8 povoluje Společenství financovat pomocí úvěrů na provozní a administrativní výdaje podpůrná opatření nutná k provádění nařízení a k dosažení jeho cílů. Jestliže jsou podpůrná opatření financována mimo působnost strategických dokumentů, čl. 8 odst. 3 stanoví, aby byla přijímána stejně jako zvláštní opatření.

16. Článek 9 uvádí seznam subjektů, orgánů a institucí způsobilých pobírat granty podle tohoto nařízení. V souladu se současnou praxí a s příslušnými ustanoveními v jiných nástrojích vnější pomoci čl. 9 odst. 1 stanoví široce založenou způsobilost doplněnou o zajišťovací doložku čl. 9 odst. 2, podle které subjekty nebo aktéři, kteří nejsou uvedeni v čl. 9 odst. 1, jsou považováni za způsobilé pobírat granty podle tohoto nařízení za předpokladu, že je to nutné k dosažení cílů nařízení.

17. Článek 10 povoluje Komisi řídit opatření financovaná podle tohoto nařízení pomocí řídicích metod stanovených ve finančním nařízení (řízení na ústřední úrovni nebo společné řízení s mezinárodními organizacemi). V souladu s článkem 54 finančního nařízení stanoví čl. 10 odst. 2 kritéria pro pověření vnitrostátních veřejných subjektů nebo subjektů veřejného práva pověřených veřejnou službou úkoly plnění rozpočtu.

18. Hlava II čl. 11 a 12 uvádějí podoby rozpočtových závazků a druhy financování na základě rozhodnutí Komise o strategických dokumentech (článek 5), ročních akčních programech (článek 6), zvláštních opatřeních (článek 7) a podpůrných opatřeních (článek 8). Na základě čl. 108 odst. 1 písm. b) finančního nařízení určuje

[18] Nařízení Rady (ES, Euratom) č. 1605/2002 ze dne 25. června 2002, kterým se stanoví finanční nařízení o souhrnném rozpočtu Evropských společenství, Úř. věst. L 248, 16.9.2002, s. 1.

čl. 12 písm. c) Evropské meziuniverzitní centrum pro lidská práva a demokratizaci jako případného příjemce grantů podle tohoto nařízení za účelem zajištění pokračování evropského magisterského studijního programu v oblasti lidských práv a demokratizace a doktorandského studijního programu EU a OSN. Právní základ pro současné financování Evropského meziuniverzitního centra pozbude platnost na konci roku 2006[19]. Článek 12 také otvírá možnost spolufinancovat s členskými státy, jinými dárcovskými zeměmi, mezinárodními a regionálními organizacemi a jinými subjekty.

19. Hlava II čl. 13 stanoví pravidla pro účast na poskytování grantů a veřejných zakázek financovaných podle tohoto nařízení. Článek 13 umožňuje zejména fyzickým a právnickým osobám z třetích zemí, které otevřou své postupy pro poskytování grantů a zadávání veřejných zakázek členským státům EU, účastnit se postupů při poskytování grantů a zadávání zakázek podle tohoto nařízení. Ustanovení jsou v souladu se zrušenými nařízeními o přístupu k vnější pomoci Společenství[20].

20. Hlava II čl. 15 zavazuje Komisi sledovat, přezkoumávat a pravidelně vyhodnocovat účinnost svého programování podle tohoto nařízení. Členské státy a Evropský parlament dostanou příslušné zprávy pro informaci a k projednání.

21. Hlava III čl. 16 až 20 zahrnují závěrečná ustanovení, která souvisejí se zřízením řídícího výboru zástupců členských států (článek 16) v souladu s rozhodnutím Rady o projednávání ve výborech[21], s výroční zprávou Komise o provádění opatření pomoci podle tohoto nařízení (článek 17), s finanční referenční částkou pro provádění nařízení (článek 18) a s přezkumem tohoto nařízení po čtyřech letech provádění na základě návrhu Komise (článek 19).

22. Hlava III čl. 20 stanoví, že nařízení se použije od 1. ledna 2007 na období sedmi let do 31. prosince 2013. Je nutné, aby nařízení vstoupilo v platnost do 1. ledna 2007, aby se zajistila návaznost právního základu pro doplňkovou vnější pomoc v oblasti podpory demokracie a lidských práv po 31. prosinci 2006. K tomuto datu pozbudou platnosti současné právní základy pro Evropskou iniciativu pro demokracii a lidská práva. Pro poskytování vnější pomoci v oblasti demokracie a lidských práv v rámci rozpočtu na rok 2007 je tedy zapotřebí, aby toto nařízení vstoupilo v platnost do 1. ledna 2007.

---

19 Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 791/2004/ES ze dne 21. dubna 2004 o zavedení akčního programu Společenství na podporu subjektů činných na evropské úrovni v oblasti vzdělávání a odborného vzdělávání a na podporu určitých činností v této oblasti, Úř. věst. L 138, 30.4.2004, s. 31

20 Úř. věst. L 344, 27.12.2005, s. 1, Úř. věst. L 344, 27.12.2005, s. 23

21 Rozhodnutí Rady 1999/468/ES, Úř. věst. L 184, 17.7.1999, s. 23

2006/0116 (COD)

Návrh

NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY

o zřízení nástroje pro financování podpory demokracie a lidských práv na celém světě

(evropský nástroj pro demokracii a lidská práva)

EVROPSKÝ PARLAMENT A RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o založení Evropského společenství, a zejména na čl. 179 odst. 1 a čl. 181a odst. 2 této smlouvy,

s ohledem na návrh Komise[1],

v souladu s postupem podle článku 251 Smlouvy[2],

vzhledem k těmto důvodům:

(1) Navrhuje se nový rámec pro plánování a poskytování pomoci, aby vnější pomoc Společenství byla účinnější. Nařízením Rady (ES) č. […] se zřizuje nástroj předvstupní pomoci (IPA) Společenství pro kandidátské a případné kandidátské země. Nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. […] se zřizuje nástroj evropského sousedství a partnerství, který poskytuje přímou podporu evropské politice sousedství EU. Nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. […] se zřizuje nástroj pro financování rozvojové spolupráce a hospodářské spolupráce. Nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. […] se zřizuje nástroj pro financování stability, který poskytuje pomoc v situacích existující a vznikající krize a zvláštních celosvětových a nadregionálních hrozeb. Tímto nařízením se zřizuje evropský nástroj na podporu demokracie a lidských práv (EIDHR) na celém světě;

(2) Čl. 6 odst. 1 Smlouvy o Evropské unii stanoví, že Unie je založena na zásadách svobody, demokracie, dodržování lidských práv a základních svobod a právního státu, zásadách, které jsou společné členským státům. Každý evropský stát, který tyto zásady dodržuje, může podle článku 49 Smlouvy o Evropské unii požádat o členství v Unii;

(3) Podpora demokracie a právního státu, lidská práva a základní svobody představují prvořadý cíl rozvojové politiky Společenství a hospodářské, finanční a technické spolupráce s třetími zeměmi. Závazek dodržovat, podporovat a chránit demokratické

---

1 Úř. věst. C […], […], s. […].
2 Úř. věst. C […], […], s. […].

zásady a lidská práva je základním prvkem smluvních vztahů Společenství s třetími zeměmi[3];

(4) Evropský konsensus o rozvoji, společně odsouhlasený Radou a zástupci vlád členských států zasedajícími v Radě, Evropskou komisí a Evropským parlamentem[4], zdůrazňuje, že „pro odstraňování chudoby a udržitelný rozvoj má základní význam pokrok na poli ochrany lidských práv, řádná správa věcí veřejných a demokratizace“.

(5) Nástroj pro financování přispívá k plnění cílů společné zahraniční a bezpečnostní politiky Evropské unie v souvislosti s rozvojem a upevňováním demokracie a právního státu a dodržováním lidských práv a základních svobod;

(6) Podíl Společenství na rozvoji a upevňování demokracie a právního státu a na dodržování lidských práv a základních svobod je zakotven v obecných zásadách stanovených Mezinárodní listinou lidských práv[5] a v jakémkoliv jiném všeobecném nástroji pro lidská práva přijatém v rámci OSN;

(7) Demokracie a lidská práva jsou neoddělitelně spojeny. Základní svobody projevu a shromažďování jsou předpokladem politického pluralizmu a demokratického procesu, zatímco demokratická kontrola a rozdělení moci jsou nezbytné pro udržení nezávislého soudnictví a právního státu, jež jsou naopak nutné pro účinnou ochranu lidských práv;

(8) Lidská práva mohou být posuzována v kontextu univerzálně přijatých mezinárodních norem, ale na demokracii se musí pohlížet jako na proces, který vychází zevnitř a zahrnuje všechny části společnosti a okruh institucí, které by měly zajistit účast, zastoupení, vnímavost a odpovědnost. Cíl vytvářet a udržet kulturu lidských práv a zajistit, aby demokracie pracovala pro své občany, který je v nově vznikajících demokraciích obzvláště naléhavý a obtížný, představuje nikdy nekončící úkol, který v první řadě náleží lidem dotčené země;

(9) Aby se výše uvedené otázky řešily účinně, včas a pružně poté, co pozbude platnosti nařízení Rady (ES) č. 975/1999[6] a nařízení Rady (ES) č. 976/1999[7], která sloužila jako právní základ pro Evropskou iniciativu pro demokracii a lidská práva a která pozbudou platnosti do 31. prosince 2006, jsou zapotřebí zvláštní finanční zdroje a samostatný nástroj pro financování, aby práce mohla pokračovat nezávislým způsobem a zároveň nadále doplňovala humanitární pomoc a nástroje pro dlouhodobé financování rozvoje a spolupráce;

---

3 Sdělení Komise Zařazení dodržování demokratických zásad a lidských práv do dohod mezi Společenstvím a třetími zeměmi, KOM(1995) 216 ze dne 23. května 1995

4 Úř. věst. C 46, 24.2.2006, s. 1

5 Mezinárodní listina lidských práv zahrnuje Všeobecnou deklaraci lidských práv, Mezinárodní pakt o hospodářských, sociálních a kulturních právech, Mezinárodní pakt o občanských a politických právech, Opční protokol k Mezinárodnímu paktu o občanských a politických právech a Druhý opční protokol k Mezinárodnímu paktu o občanských a politických právech zaměřený na zrušení trestu smrti

6 Úř. věst. L 120, 8.5.1999, s. 1, naposledy pozměněné nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2110 (Úř. věst. L 344, 27.12.2005, s. 1)

7 Úř. věst. L 120, 8.5.1999, s. 8, naposledy pozměněné nařízením (ES) č. 2112/2005 (Úř. věst. L 344, 27.12.2005, s. 23)

(10) Pomoc Společenství podle tohoto nařízení má doplnit různé další nástroje pro provádění politik EU v oblasti demokracie a lidských práv, které sahají od politického dialogu a diplomatických nót až po různé nástroje finanční a technické spolupráce, včetně zeměpisných a tematických programů. Doplní také intervence v krizových situacích podle nástroje stability;

(11) Zejména nad rámec a jakožto doplněk opatření dohodnutých s partnerskými zeměmi v souvislosti se spoluprací prováděnou v rámci nástroje předvstupní pomoci, nástroje pro evropské sousedství a partnerství, nástroje rozvojové spolupráce a hospodářské spolupráce, dohody z Cotonou se zeměmi AKT a nástroje stability poskytuje Společenství pomoc podle tohoto nařízení, která řeší celosvětové, regionální i vnitrostátní otázky lidských práv a demokratizace v partnerství s občanskou společností;

(12) Navíc i když cíle demokracie a lidských práv jsou čím dál tím více začleňovány do všech nástrojů pro financování vnější pomoci, pomoc Společenství podle tohoto nařízení bude mít zvláštní doplňující úlohu, která vyplývá z jeho globální povahy a z nezávislosti akcí na souhlasu orgánů třetích zemí. To umožní spolupráci s občanskou společností na citlivých otázkách lidských práv a demokracie a zajistí pružné reagování na měnící se situace nebo podporu inovací. Propůjčí Společenství také schopnost formulovat a podporovat zvláštní cíle a opatření na mezinárodní úrovni, která nesouvisejí se zeměpisným umístěním ani s existencí krizí, což může vyžadovat nadnárodní přístup nebo operace ve Společenství i v řadě partnerských zemí. Poskytne nezbytný rámec pro činnosti, jakými jsou například nezávislé volební pozorovatelské mise EU, které vyžadují soudržnost politik, jednotný systém řízení a společné pracovní normy;

(13) Pokyny pro posílení operační koordinace mezi Společenstvím, zastoupeným Komisí, a členskými státy na poli vnější pomoci z roku 2001 zdůrazňují potřebu zesílené koordinace vnější pomoci EU v oblasti podpory demokratizace a prosazování dodržování lidských práv a základních svobod na celém světě. Komise a členské státy zajistí, aby se jejich příslušná opatření pomoci doplňovala;

(14) Vzhledem k významu a rozsahu působnosti pomoci Společenství při podpoře demokracie a lidských práv je zapotřebí, aby Komise usilovala o pravidelné a časté výměny informací s Evropským parlamentem.

(15) Komise musí konzultovat se zástupci občanské společnosti i s ostatními dárci a aktéry v co nejranější fázi procesu programování, aby usnadnila jejich příslušné příspěvky a zajistila, že pomocné činnosti se co nejvíce doplňují;

(16) Společenství musí být schopno rychle reagovat na nepředvídané potřeby a výjimečné situace, aby tak posílilo důvěryhodnost a účinnost působení Společenství v oblasti ochrany lidských práv a demokratických zásad v zemích, v nichž tyto situace nastanou. Proto je nutné, aby Komise mohla rozhodovat o zvláštních opatřeních, která neupravují strategické dokumenty. Tento nástroj pro řízení pomoci odpovídá nástrojům, které jsou zahrnuty do jiných nástrojů pro financování pomoci;

(17) Toto nařízení stanoví pro celou dobu trvání programu finanční rámec, který tvoří pro rozpočtový orgán referenční rámec ve smyslu bodu 37 *Interinstitucionální dohody*

ze dne 17. května 2006 mezi Evropským parlamentem, Radou a Komisí o rozpočtové kázni a o řádném finančním řízení;

(18) Finanční podpora musí být zabezpečena pro Evropské meziuniverzitní centrum pro lidská práva a demokratizaci, které zajišťuje evropský magisterský studijní program v oblasti lidských práv a demokratizace a doktorandský studijní program EU a OSN, i poté, co na konci roku 2006 pozbude platnosti rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 791/2004/ES ze dne 21. dubna 2004 o zavedení akčního programu Společenství na podporu subjektů činných na evropské úrovni v oblasti vzdělávání a odborného vzdělávání a na podporu určitých činností v této oblasti[8], které sloužilo jako právní základ pro financování;

(19) Opatření nezbytná k provedení tohoto nařízení by měla být přijata v souladu s rozhodnutím Rady 1999/468/ES ze dne 28. června 1999 o postupech pro výkon prováděcích pravomocí svěřených Komisi[9].

(20) V souladu se zásadou přiměřenosti je nutné a vhodné, za účelem dosažení základních cílů tohoto nařízení, stanovit pravidla evropského nástroje pro demokracii a lidská práva. Toto nařízení nestanoví víc, než je nutné k dosažení sledovaného cíle, v souladu s čl. 5 odst. 3 Smlouvy.

PŘIJALY TOTO NAŘÍZENÍ:

[8] Úř. věst. L 138, 30.4.2004, s. 31
[9] Úř. věst. C 184, 17.7.1999, s. 23.

HLAVA I
CÍLE A ROZSAH PŮSOBNOSTI

Článek 1
Cíle

1. Toto nařízení zřizuje evropský nástroj pro demokracii a lidská práva, podle kterého Společenství poskytuje pomoc v rámci politiky Společenství v oblasti rozvojové spolupráce a hospodářské, finanční a technické spolupráce s třetími zeměmi, a přispívá tak k rozvoji a upevňování demokracie, právního státu a dodržování lidských práv a základních svobod.

2. Cílem této pomoci je zejména

   a) zlepšit dodržování lidských práv a základních svobod tam, kde jsou nejvíce ohroženy, a poskytovat podporu a solidaritu obětem represe a porušování práv;

   b) upevnit úlohu občanské společnosti v podporování lidských práv a demokratické reformy, v podpoře předcházení konfliktům a při rozvoji politické účasti a zastoupení;

   c) podpořit mezinárodní rámec pro ochranu lidských práv, právní stát a podporu demokracie;

   d) vybudovat důvěru v demokratické volební procesy prostřednictvím dalšího rozvoje pozorování voleb a pomoci při nich.

Článek 2
Rozsah působnosti

1. S ohledem na články 1 a 3 se pomoc Společenství týká těchto oblastí:

   (a) podpora demokracie a procesů demokratizace, zejména posílením úlohy občanské společnosti při

      i) rozvoji politické účasti a zastoupení občanů, podpoře dialogu a spolupráce s občanskou společností a pomoci posílit okrajové skupiny obyvatel;

      ii) podpoře účasti obyvatel na rozhodovacích procesech na vnitrostátní, regionální a místní úrovni a podpoře rovnoprávné účasti mužů a žen v občanské společnosti, v hospodářském a politickém životě;

      iii) podpoře vzájemné úcty a pluralismu jak na politické úrovni, tak na úrovni občanské společnosti prostřednictvím podpory svobody slova a svobody shromažďování, nezávislosti a odpovědnosti sdělovacích prostředků, neomezeného přístupu k informacím a svobody sdružování;

iv) posilování právního státu a podpoře právní reformy, nezávislosti soudnictví, boji proti beztrestnosti a přispívání k vytvoření mechanismů přechodné spravedlnosti a usmíření, včetně podpory zřízení a fungování mezinárodních soudních tribunálů *ad hoc* a Mezinárodního trestního soudního dvora;

v) podpoře reforem za účelem dosažení účinné demokratické odpovědnosti a dohledu, včetně dohledu nad bezpečnostním sektorem, a podpoře opatření proti korupci;

vi) uplatňování přístupů pro předcházení a řešení konfliktů, aby se odvrátily násilné konflikty, řešily se základní příčiny a rozvíjely se příslušné demokratické procesy, které usměrňují a řídí rozdílné zájmy;

(b) podpora a obrana lidských práv a základních svobod vyhlášených ve Všeobecné deklaraci lidských práv a v jiných mezinárodních nástrojích, které se týkají občanských, politických, hospodářských, sociálních a kulturních práv. Patří sem podpora prostřednictvím občanské společnosti pro:

i) zrušení trestu smrti, předcházení mučení a špatnému zacházení a rehabilitaci obětí mučení a porušování lidských práv;

ii) zastánce lidských práv;

iii) boj proti rasismu, xenofobii a diskriminaci z jakéhokoliv důvodu;

iv) menšiny, etnické skupiny a původní obyvatelstvo;

v) práva žen;

vi) práva dětí;

vii) základní pracovní normy;

viii) výchovu, vzdělávání a sledování v oblasti lidských práv a demokracie;

(c) posílení mezinárodního rámce pro ochranu lidských práv, právní stát a podporu demokracie, zejména

i) poskytováním podpory zvláštním mezinárodním a regionálním nástrojům, které se týkají lidských práv, spravedlnosti a demokracie;

ii) podporou spolupráce s mnohostrannými a regionálními organizacemi;

iii) podporou dodržování mezinárodního humanitárního práva;

(d) vybudování důvěry v demokratické volební procesy, zejména

i) prostřednictvím nasazování volebních pozorovatelských misí Evropské unie;

ii) přispíváním k rozvoji volebních pozorovatelských kapacit na regionální a místní úrovni a podporou iniciativ s cílem zlepšit účast ve volebním procesu a jeho důvěryhodnost;

2. Všechna opatření pomoci, na která odkazuje toto nařízení, vezmou co nejvíce v úvahu podporu rovnosti žen a mužů, dětských práv, práv původního obyvatelstva a předcházení konfliktů.

3. Opatření pomoci mohou být prováděna na celosvětovém nebo regionálním základě nebo na území třetích zemí. Opatření pomoci prováděná na území členských států bezprostředně souvisejí se situacemi, k nimž dochází ve třetích zemích.

Článek 3
Doplňkovost a soudržnost pomoci Společenství

1. Pomoc Společenství podle tohoto nařízení doplňuje pomoc poskytovanou podle nařízení, kterými se zřizuje nástroj předvstupní pomoci, nástroj pro evropské sousedství a partnerství a nástroj rozvojové spolupráce a hospodářské spolupráce, podle Dohody mezi africkými, karibskými a tichomořskými státy na jedné straně a Evropským společenstvím a jeho členskými státy na straně druhé[10] a v rámci nástroje stability. Pomoc Společenství podle tohoto nařízení se poskytne, jestliže a pokud nelze poskytnout adekvátní pomoc pouze v rámci těchto nástrojů nebo jestliže lze pomoc poskytnout účinněji podle tohoto nařízení.

2. Komise zajistí, aby přijatá opatření byla v souladu s celkovým strategickým rámcem politik Společenství a zejména s cíli výše uvedených nástrojů i s jinými příslušnými opatřeními Společenství a opatřeními podle Smlouvy o Evropské unii.

3. Za účelem zvýšení účinnosti a soudržnosti opatření pomoci Společenství a jednotlivých států Komise prosazuje úzkou koordinaci vlastních činností a činností členských států, a to jak na úrovni rozhodování, tak i v praxi. Koordinace zahrnuje pravidelné konzultace a časté výměny příslušných informací v průběhu různých fází cyklu pomoci, zejména na oborové úrovni, a představuje klíčový krok v procesu programování Společenství a členských států.

4. Komise usiluje o pravidelné výměny informací s Evropským parlamentem.

5. Komise vede dialog s občanskou společností o provádění cílů tohoto nařízení.

[10] Úř. věst. L 317, 15.12.2000, s. 3; Úř. věst. L 385, 29.12.2004, s. 88

HLAVA II
PROVÁDĚNÍ

Článek 4
Obecný rámec pro provádění

Pomoc Společenství podle tohoto nařízení se provádí prostřednictvím těchto opatření:

a) strategické dokumenty, popřípadě jejich revize;

b) roční akční programy;

c) zvláštní opatření.

Článek 5
Strategické dokumenty a revize

1. Strategické dokumenty uvádějí strategii Společenství pro pomoc Společenství podle tohoto nařízení, priority Společenství, mezinárodní situaci a činnosti hlavních partnerů.

2. Ve strategických dokumentech jsou uvedeny prioritní oblasti pro financování ze strany Společenství, zvláštní cíle, očekávané výsledky a výkonnostní ukazatele. V uvedených dokumentech se také vymezí orientační finanční příděly, jak celkové, tak i pro každou oblast priority zvlášť; ve vhodných případech se určí rozsahem.

3. Strategické dokumenty a jakékoli jejich revize nebo rozšíření budou přijímány v souladu s postupem uvedeným v čl. 16 odst. 2. Vztahují se nejdéle na období platnosti tohoto nařízení. Strategické dokumenty jsou přezkoumány v polovině období, v případě nutnosti *ad hoc*.

4. Komise a členské státy konzultují mezi sebou i s ostatními dárci a aktéry včetně zástupců občanské společnosti v počáteční fázi procesu programování, aby podpořily doplňkovost svých činností spolupráce.

Článek 6
Roční akční programy

1. Bez ohledu na článek 7 Komise přijímá roční akční programy na základě strategických dokumentů a revizí, na které odkazuje článek 5.

2. Roční akční programy specifikují sledované cíle, oblasti pomoci, očekávané výsledky, řídicí postupy a celkovou plánovanou částku financování. Obsahují popis operací, které mají být financovány, informaci o částkách přidělených pro každou operaci a orientační harmonogram provádění. Cíle jsou měřitelné a časově omezené.

3. Roční akční programy a jakékoli jejich revize nebo rozšíření budou přijímány v souladu s postupem uvedeným v čl. 16 odst. 2. Změny ročních akčních programů,

které nepřekročí 20 % celkové částky jim přidělené, přijímá Komise. Uvědomí výbor uvedený v čl. 16 odst. 1.

4. Pokud nebyl roční akční program ještě přijat, může Komise ve výjimečných případech na základě strategických dokumentů uvedených v článku 5 přijmout opatření, která nejsou stanovena v ročním akčním programu, a to za stejných pravidel a stejnými postupy, které se používají pro roční akční programy.

Článek 7
Zvláštní opatření

1. Bez ohledu na článek 5, v případě neočekávané potřeby nebo výjimečných událostí může Komise přijmout zvláštní opatření, která nejsou stanovena ve strategických dokumentech.

2. Zvláštní opatření specifikují sledované cíle, oblasti činnosti, očekávané výsledky a celkovou plánovanou částku financování. Obsahují popis operací, které mají být financovány, informaci o částkách přidělených pro každou operaci a orientační harmonogram provádění.

3. Pokud náklady na taková opatření překročí 5 milionů EUR, přijme je Komise postupem podle čl. 16 odst. 2.

4. U zvláštních opatření, která nepřekročí 5 milionů EUR, Komise pošle opatření do jednoho měsíce po přijetí rozhodnutí pro informaci členským státům.

Článek 8
Podpůrná opatření

1. Financování ze strany Společenství podle tohoto nařízení se může týkat také výdajů spojených s takovými činnostmi, jako jsou příprava, dozor, sledování, provádění auditů a hodnocení, které jsou přímo nezbytné pro provádění tohoto nařízení a pro dosažení jeho cílů, jako například výdaje na studie, schůze, informace, školení a publikační činnosti, výdaje související s počítačovými sítěmi sloužícími k výměně informací a jakékoli jiné výdaje na administrativní nebo technickou pomoc nutné v souvislosti s řízením programu. Může se také popřípadě týkat výdajů na akce za účelem zdůraznění charakteru Společenství u opatření pomoci a na objasňování cílů a výsledků opatření pomoci vůči veřejnosti dotčených zemí.

2. Financování ze strany Společenství kryje rovněž výdaje na administrativní podporu v delegacích Komise potřebnou k řízení operací financovaných podle tohoto nařízení.

3. Komise přijme podpůrná opatření, na která se nevztahují strategické dokumenty, jak je uvedeno v článku 5, v souladu s čl. 7 odst. 3 a 4.

Článek 9
Způsobilost

1. Aniž by byl dotčen článek 13, jsou k financování podle tohoto nařízení za účelem provádění opatření pomoci, na která odkazují články 6 a 7, způsobilé tyto subjekty a aktéři:

   a) občanská společnost a komunitní organizace a jejich sítě na vnitrostátní, regionální a mezinárodní úrovni;

   b) neziskové agentury, instituce a organizace veřejného a soukromého práva a jejich sítě na vnitrostátní, regionální a mezinárodní úrovni;

   c) mezinárodní a regionální mezivládní organizace;

   d) fyzické osoby, je-li to nutné k dosažení cílů tohoto nařízení.

2. Jiné subjekty nebo aktéři, kteří nejsou uvedeni v odstavci 1, mohou být financováni, je-li to nutné k dosažení cílů tohoto nařízení.

Článek 10
Řídicí postupy

1. Opatření pomoci financovaná podle tohoto nařízení se provádějí v souladu s nařízením Rady (ES, Euratom) č. 1605/2002[11] a veškerými jeho revizemi na ústřední úrovni nebo společně s mezinárodními organizacemi v souladu s čl. 53 odst. 1 uvedeného nařízení.

2. Komise může v souladu s článkem 54 nařízení (ES, Euratom) č. 1605/2002 svěřit úkoly veřejné moci, a zejména úkoly plnění rozpočtu, subjektům vyjmenovaným v čl. 54 odst. 2 písm. c) uvedeného nařízení.

Článek 11
Rozpočtové závazky

1. Rozpočtové závazky se přijímají na základě rozhodnutí učiněných Komisí podle článků 6, 7 a 8.

2. Financování ze strany Společenství může mít mj. jednu z těchto právních forem:

   a) grantové dohody, rozhodnutí o grantech nebo dohody o příspěvcích;

   b) dohody podle článku 54 nařízení (ES, Euratom) č. 1605/2002;

   c) zakázky;

   d) pracovní smlouvy.

[11] Úř. věst. L 248, 16.9.2002, s. 1

Článek 12
Typy financování

1. Financování poskytnuté Společenstvím může mít následující formy:

   a) projekty a programy;

   b) granty na financování projektů předložených mezinárodními a regionálními mezivládními organizacemi uvedenými v čl. 9 odst. 1 písm. c);

   c) granty na podporu provozních nákladů Evropského meziuniverzitního centra pro lidská práva a demokratizaci, zejména na evropský magisterský studijní program v oblasti lidských práv a demokratizace, doktorandský studijní program EU a OSN, které jsou plně přístupné státním příslušníkům třetích zemí, i na jiné vzdělávací, odborné vzdělávací a výzkumné činnosti, které podporují lidská práva a demokratizaci;

   d) příspěvky mezinárodním fondům, zejména spravovaným mezinárodními nebo regionálními organizacemi;

   e) lidské a materiální zdroje pro účinné provádění volebních pozorovatelských misí Evropské unie;

   f) veřejné zakázky, jak jsou definovány v článku 88 nařízení (ES, Euratom) č. 1605/2002[12].

2. Opatření financovaná podle tohoto nařízení mohou být předmětem spolufinancování zejména od:

   a) členských států a jejich místních orgánů, zejména jejich veřejných a polostátních institucí;

   b) jiných dárcovských zemí, a zejména jejich veřejných a polostátních institucí;

   c) mezinárodních a regionálních mezivládních organizací;

   d) společností, firem, jiných soukromých organizací a podniků a jiných nestátních subjektů.

3. V případě paralelního spolufinancování je projekt nebo program rozdělen do několika zřetelně odlišitelných složek, z nichž každá je financována jiným partnerem, který poskytuje spolufinancování takovým způsobem, že konečné použití finančních prostředků lze vždy identifikovat. V případě společného spolufinancování sdílejí partneři, kteří zajišťují spolufinancování, celkové náklady na projekt nebo program a zdroje se sloučí takovým způsobem, že není možné identifikovat zdroj finančních prostředků pro danou činnost provedenou jako součást projektu nebo programu.

[12] Úř. věst. L 248, 16.9.2002, s. 1

4. V případě společného spolufinancování může Komise obdržet a spravovat finanční prostředky jménem orgánů uvedených v odst. 2 písm. a), b) a c) za účelem provádění společných opatření. S takovými peněžními prostředky se zachází jako s účelově vázaným příjmem podle článku 18 nařízení (ES, Euratom) č. 1605/2002.

5. V případě spolufinancování a v jiných řádně odůvodněných případech Komise může svěřit úkoly veřejné moci, a zejména úkoly plnění rozpočtu, subjektům vyjmenovaným v čl. 54 odst. 2 písm. c) nařízení (ES) č. 1605/2002.

Článek 13
Pravidla účasti a původu

1. Účast na zadávání veřejných zakázek nebo poskytování grantů financovaných v rámci tohoto nařízení je otevřena všem fyzickým osobám, které jsou státními příslušníky členského státu Společenství, oficiální kandidátské země uznané Evropským společenstvím nebo členského státu Evropského hospodářského prostoru, nebo právnickým osobám, které jsou usazeny v těchto státech.

   Účast na zadávání veřejných zakázek nebo poskytování grantů financovaných v rámci tohoto nařízení je také otevřena všem fyzickým osobám, které jsou státními příslušníky rozvojové země uvedené na seznamu Výboru pro rozvojovou pomoc OECD, nebo právnickým osobám usazeným v této zemi a dále fyzickým nebo právnickým osobám již uvedeným jako způsobilé na základě tohoto nařízení. Komise zveřejní a aktualizuje seznam rozvojových zemí stanovený Výborem pro rozvojovou pomoc OECD v souladu s pravidelnými přezkumy tohoto seznamu.

2. Účast na zadávání veřejných zakázek nebo poskytování grantů financovaných v rámci tohoto nařízení je také otevřena všem fyzickým osobám, které jsou státními příslušníky jiné země než uvedené v odstavci 1, nebo právnickým osobám, které jsou usazeny v této zemi, pokud byl ustaven reciproční přístup k jejich vnější pomoci. Reciproční přístup se poskytuje, přiznává-li země za stejných podmínek způsobilost členským státům a dotyčné přijímající zemi.

   Reciproční přístup se stanoví na základě zvláštního rozhodnutí týkajícího se dané země nebo dané regionální skupiny zemí. Toto rozhodnutí se přijme v souladu s postupem podle čl. 16 odst. 2 a je v platnosti minimálně jeden rok.

3. Účast na zadávání zakázek nebo poskytování grantů financovaných v rámci tohoto nařízení je umožněna mezinárodním organizacím.

4. Ustanovení odstavců 1, 2 a 3 se nedotýkají účasti kategorií organizací způsobilých na základě povahy nebo umístění cílů akce, která má být uskutečněna.

5. Odborníci mohou být státními příslušníky kterékoli země. Tímto článkem nejsou dotčeny kvalitativní a finanční požadavky stanovené v pravidlech Společenství pro zadávání veřejných zakázek.

6. Jestliže se opatření financovaná podle tohoto nařízení provádějí na ústřední úrovni nebo nepřímo pověřením specializovaných orgánů Společenství, mezinárodních nebo vnitrostátních veřejných subjektů nebo subjektů soukromého práva pověřených

veřejnou službou v souladu s čl. 54 odst. 2 písm. c) nařízení (ES, Euratom) č. 1605/2002, je účast na postupech zadávání veřejných zakázek a poskytování grantů řídícího subjektu otevřena fyzickým osobám, které jsou státními příslušníky zemí, jež mají přístup k zakázkám a grantům Společenství v souladu se zásadami stanovenými v odstavci 1, a jakékoliv jiné země způsobilé podle pravidel a postupů řídícího subjektu, a právnickým osobám, které jsou v uvedených zemích usazené.

7. Pokud se pomoc Společenství vztahuje na operaci uskutečňovanou prostřednictvím mezinárodní organizace, je účast na příslušných postupech pro zadávání zakázek otevřena všem fyzickým osobám a právnickým osobám způsobilým podle tohoto článku, jakož i všem fyzickým osobám a právnickým osobám způsobilým podle pravidel dané organizace, přičemž se dbá na zaručení rovného zacházení se všemi dárci. Stejná pravidla se vztahují na dodávky, materiál a odborníky.

8. Pokud se financování Společenství vztahuje na operaci spolufinancovanou se třetí zemí, s výhradou reciprocity, s regionální organizací nebo s členským státem, je účast na příslušných postupech pro zadávání zakázek otevřena všem fyzickým osobám a právnickým osobám způsobilým podle tohoto článku, jakož i všem fyzickým osobám a právnickým osobám způsobilým podle předpisů takové třetí země, regionální organizace nebo členského státu. Stejná pravidla se vztahují na dodávky, materiál a odborníky.

9. Všechny dodávky a materiály zakoupené podle smlouvy financované v rámci tohoto nařízení musejí pocházet ze Společenství nebo ze způsobilé země vymezené v odstavcích 1 a 2. Pro účely tohoto nařízení je „původ“ definován v příslušných právních předpisech Společenství o pravidlech původu pro celní účely.

10. Komise může navíc v řádně odůvodněných případech povolit účast fyzických a právnických osob ze zemí, které mají se sousedními zeměmi tradiční hospodářské, obchodní nebo zeměpisné vazby, nebo z třetích zemí a nákup a použití dodávek a materiálů jiného původu.

11. Výjimky lze odůvodnit nedostupností zboží a služeb na trzích dotčených zemí, krajní nouzí nebo v případě, že by pravidla způsobilosti znemožňovala či nadměrně komplikovala uskutečnění projektu, programu nebo akce.

12. Účastníci řízení, kterým byly zadány zakázky, dodržují mezinárodně dohodnuté základní pracovní normy, např. základní pracovní normy MOP, úmluvy o svobodě sdružování a kolektivním vyjednávání, o odstranění nucené a povinné práce, o odstranění diskriminace v zaměstnání a povolání a o zákazu dětské práce.

Článek 14
Ochrana finančních zájmů Společenství

1. Veškeré dohody nebo zakázky vyplývající z provádění tohoto nařízení obsahují ustanovení zaručující ochranu finančních zájmů Společenství, zejména v souvislosti s podvody, korupcí a jakýmikoli dalšími nesrovnalostmi, podle nařízení Rady (ES,

Euratom) č. 2988/1995[13], nařízení Rady (ES, Euratom) č. 2185/1996[14] a nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES, Euratom) č. 1073/1999[15].

2. Dohody a zakázky výslovně zmocňují Komisi a Účetní dvůr ke kontrole všech dokladů a ke kontrole na místě všech dodavatelů a subdodavatelů, kteří obdrželi prostředky Společenství. Kromě toho také výslovně oprávní Komisi k provádění kontrol a inspekcí na místě stanovených v nařízení (ES, Euratom) č. 2185/1996 ze dne 11. listopadu 1996.

Článek 15
Hodnocení

1. Komise pravidelně sleduje a přezkoumává své programy a vyhodnocuje efektivitu programování, aby se přesvědčila, zda jsou plněny cíle, a mohla zformulovat doporučení pro zlepšení dalších operací.

2. Komise pošle své hodnotící zprávy pro informaci výboru uvedenému v čl. 16 odst. 1 a Evropskému parlamentu. Členské státy mohou požadovat projednání konkrétních hodnocení ve výboru uvedeném v čl. 16 odst. 1. Výsledky poskytují zpětnou vazbu v souvislosti s návrhem programu a přidělením zdrojů.

3. Komise v hodnotící fázi pomoci Společenství stanovené podle tohoto nařízení sdruží všechny příslušné zainteresované strany. Lze provést společná hodnocení s členskými státy, mezinárodními organizacemi nebo jinými orgány.

[13] Úř. věst. L 312, 23.12.1995, s. 1
[14] Úř. věst. L 292, 15.11.1996, s. 2
[15] Úř. věst. L 136, 31.5.1999, s. 1.

HLAVA III

ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

Článek 16
Výbor

1. Komisi je nápomocen Výbor pro demokracii a lidská práva (dále jen „výbor“).

2. Odkazuje-li se na tento odstavec, použijí se články 4 a 7 rozhodnutí Rady 1999/468/ES[16] s ohledem na článek 8 zmíněného rozhodnutí. Doba uvedená v čl. 4 odst. 3 uvedeného rozhodnutí Rady 1999/468/ES je 30 dní.

3. Výbor přijme svůj jednací řád.

4. Zápisy ze schůzí výboru jsou pro informaci zaslány Evropskému parlamentu.

Článek 17
Výroční zpráva

1. Komise prověří pokrok dosažený při zavádění opatření pomoci realizovaných podle tohoto nařízení a předloží Evropskému parlamentu a Radě výroční zprávu o provádění a výsledcích a pokud možno o hlavních výstupech a dopadech pomoci. Zpráva je nedílnou součástí Výroční zprávy o provádění rozvojové politiky Evropského společenství a o provádění vnější pomoci a Výroční zprávy EU o lidských právech.

2. Výroční zpráva obsahuje informace vztahující se k předešlému roku týkající se financovaných opatření, výsledků sledování a hodnocení, zapojení příslušných partnerů a plnění rozpočtových závazků a plateb podle celosvětových a regionálních opatření a opatření v jednotlivých zemích a podle jednotlivých odvětví spolupráce. Posoudí výsledky pomoci při plnění cílů tohoto nařízení.

Článek 18
Finanční referenční částka

Finanční referenční částka pro provádění tohoto nařízení činí pro období 2007–2013 1 103,702 milionu EUR. Roční prostředky schvaluje rozpočtový orgán v rámci finančního výhledu 2007-2013.

---

[16] Úř. věst. L 184, 17.7.1999, s. 23

Článek 19
Přezkum

Komise předloží Evropskému parlamentu a Radě do 31. prosince 2010 zprávu o vyhodnocení provádění tohoto nařízení v prvních třech letech, popřípadě s legislativním návrhem, který zavede potřebné úpravy nástroje.

Článek 20
Vstup v platnost

Toto nařízení vstupuje v platnost dvacátým dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Použije se ode dne 1. ledna 2007 do 31. prosince 2013.

Toto nařízení je závazné v celém rozsahu a přímo použitelné ve všech členských státech.

V Bruselu dne

Za Evropský parlament	*Za Radu*
předseda/předsedkyně	*předseda/předsedkyně*

LEGISLATIVNÍ FINANČNÍ VÝKAZ

1. NÁZEV NÁVRHU:

NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY O ZŘÍZENÍ NÁSTROJE PRO FINANCOVÁNÍ PODPORY DEMOKRACIE A LIDSKÝCH PRÁV NA CELÉM SVĚTĚ (EVROPSKÝ NÁSTROJ PRO DEMOKRACII A LIDSKÁ PRÁVA)

2. RÁMEC ABM/ABB

Oblast politiky a související aktivity, kterých se návrh týká: Lidská práva a demokracie – Evropská iniciativa pro demokracii a lidská práva (19.04)

3. ROZPOČTOVÉ LINIE

3.1. Rozpočtové linie (provozní linie a související linie na technickou a administrativní pomoc) (ex-linie BA) včetně okruhů:

19.01.04.01	Nástroj pro rozvojovou spolupráci a hospodářskou spolupráci (DCECI) – výdaje na správu a řízení (část)
19.01.04.02	Nástroj pro evropské sousedství a partnerství (ENPI) – výdaje na správu a řízení (část)
19.01.04.03	Nástroj stability – výdaje na správu a řízení
19.04.01	Evropské meziuniverzitní centrum
19.04.02.01	Lidská práva a demokracie – činnosti v rámci horizontálního a zeměpisného pokrytí evropského nástroje sousedství
19.04.02.02	Lidská práva a demokracie – činnosti v rámci horizontálního a zeměpisného pokrytí nástroje rozvojové spolupráce a hospodářské spolupráce
19.04.02.03	Lidská práva a demokracie – činnosti v rámci horizontálního a zeměpisného pokrytí nástroje předvstupní pomoci
19.04.02.04	Lidská práva a demokracie – činnosti v rámci horizontálního a zeměpisného pokrytí nástroje stability
19.04.03.01	Volební pozorovatelské mise EU – činnosti v rámci horizontálního a zeměpisného pokrytí evropského nástroje sousedství
19.04.03.02	Volební pozorovatelské mise EU – činnosti v rámci horizontálního a zeměpisného pokrytí nástroje rozvojové spolupráce a hospodářské spolupráce

19.04.04 Přípravné akce na vytvoření sítě pro předcházení konfliktům

19.04.05 Dokončení předchozí spolupráce

Upozorňujeme, že přijetí návrhu nařízení o zřízení nástroje pro financování podpory demokracie a lidských práv na celém světě si vyžádá přezkum struktury rozpočtové kapitoly 19.04.

3.2. Doba trvání akce a finančního dopadu:

2007-2013

3.3. Rozpočtové charakteristiky:

Rozpočtová linie	**Druh výdajů**		**Nové**	**Příspěvek ESVO**	**Příspěvky od kandidátských zemí**	**Okruh ve finančním výhledu**
19.04	Nepov.	Rozl.[1]/ nerozl.[2]	ANO	NE	NE	**4**

4. SHRNUTÍ ZDROJŮ

4.1. Finanční zdroje

4.1.1. Shrnutí položek závazků (PZ) a položek plateb (PP)

v milionech EUR (zaokrouhleno na 3 desetinná místa)

Druh výdajů	Oddíl č.		Rok n	n + 1	n + 2	n + 3	n + 4	n + 5 a později	Celkem
Provozní výdaje[3]									
Položky závazků (PZ)	8.1.	a	130,673	136,963	141,764	145,825	151,873	320,533	1 027,631
Položky plateb (PP)		b	64,422	101,890	129,824	142,211	150,358	438,926	1 027,631
Administrativní výdaje jako součást referenční částky[4]									

[1] Rozlišené položky
[2] Nerozlišené položky
[3] Výdaje, které nespadají pod kapitolu xx01 příslušné hlavy xx.
[4] Výdaje v rámci článku xx0104 hlavy xx.

Technická a administrativní pomoc (NP)	8.2.4.	c	9,406	10,248	10,599	10,712	11,240	23,866	76,071

CELKOVÁ REFERENČNÍ ČÁSTKA

Položky závazků		a+c	**140,079**	**147,211**	**152,363**	**156,537**	**163,113**	**344,399**	**1.103,702**
Položky plateb		b+c	73,828	112,138	140,423	159,923	161,598	462,792	1 103,702

4.1.2. Soulad s finančním plánem

☑ Návrh je v souladu se stávajícím finančním plánem.

☐ Návrh si vyžádá změnu plánu a úpravu příslušného okruhu finančního výhledu.

☐ Návrh může vyžadovat použití ustanovení interinstitucionální dohody[5] (tj. nástroje pro flexibilitu nebo revize finančního výhledu).

4.1.3. Finanční dopady na straně příjmů

☑ Návrh nemá žádné finanční dopady na příjmy

☐ Návrh má finanční dopady na příjmy s následujícím účinkem:

5. CHARAKTERISTIKY A CÍLE

5.1. Přidaná hodnota zásahu ze strany Společenství, provázanost návrhu s dalšími finančními nástroji a možná synergie

Odůvodnění samostatného tematického programu na podporu demokracie a lidských práv na celém světě společného pro všechny čtyři nové nástroje vychází ze skutečnosti, že podpora demokracie a lidských práv figuruje mezi navrhovanými cíli a vhodnými opatřeními pro všechny zeměpisné nástroje (ENPI, DCECI a IPA), jakož i pro nástroj stability. V rámci zeměpisných programů se objeví příležitosti pro zvláštní intervence. Demokracie a lidská práva jsou však vysloveně otázky globálního zájmu a významu. Proto je nezbytné, aby ES bylo schopno vymezit a podporovat konkrétní cíle a opatření na mezinárodní úrovni, jež nemají ani zeměpisnou vazbu, ani souvislost s krizemi. Globální kampaně týkající se lidských práv a demokracie dále vyžadují nadnárodní přístup a mohou zahrnovat činnosti jak v rámci EU, tak v řadě partnerských zemí. Pro činnosti, jakými jsou například volební pozorovatelské mise EU, je potřebný jednotný tematický program, který zajistí soudržnost politik, jednotný systém řízení a společné pracovní normy.

[5] Viz body 19 a 24 interinstitucionální dohody.

5.2. Cíle, očekávané výsledky a související ukazatele návrhu v kontextu rámce ABM

Obecným cílem je přínos k rozvoji a upevnění demokracie, k předcházení konfliktům a k dodržování lidských práv v souladu s politikami a obecnými zásadami EU a v úzké spolupráci s občanskou společností.

Mezi hlavní oblasti činnosti bude patřit:

- podpora lidských práv a základních svobod tam, kde jsou nejvíce ohroženy, zvláště svobody slova a svobody shromažďování, a ochrana zastánců lidských práv jakožto předpoklady činnosti občanské společnosti a postupu k demokracii; podpora obětí represe, zejména rehabilitace obětí mučení a špatného zacházení;

- upevnění úlohy občanské společnosti v podporování lidských práv, demokratické reformy a předcházení konfliktům, včetně podpory lepší politické účasti a zastoupení a rozvoje dialogu s občanskou společností v rozdělených společnostech;

- podpora hůře zastoupených skupin při získání hlasu a účasti v občanské společnosti a na politickém systému, boj proti všem formám diskriminace z jakéhokoliv důvodu a podpora práv menšin a původních obyvatel;

- posilování práv žen a dětí jako zvláštní cíl také prostřednictvím začlenění práv dětí a rovnosti pohlaví do všech činností;

- posílení mezinárodního rámce pro ochranu lidských práv, právní stát a podporu demokracie, zejména mechanismů trestního soudnictví a základních právních nástrojů;

- vybudování důvěry v demokratické volební procesy prostřednictvím dalšího rozvoje pozorování voleb EU a podporou kapacit pro pozorování voleb na regionální a vnitrostátní úrovni

V rámci programu:

- mít celosvětový rozsah působnosti, podporovat činnosti na mezinárodní, regionální a vnitrostátní úrovni, včetně EU, tam, kde lze podporovat činnosti, které přímo souvisejí s porušováním lidských práv v třetích zemích; podporovat integrovaný přístup k budování demokracie a k ochraně lidských práv a zajistit vnímavost k otázkám žen a mužů a ke konfliktům;

- pracovat v prvé řadě s občanskou společností a jejím prostřednictvím, podporovat ji, aby se stala účinnou silou pro dialog a reformy;

- poskytovat finanční a technickou pomoc operacím, které nelze vhodně nebo účinně provádět začleněním do jiných programů ES; může sem patřit i spolupráce s mezinárodními a regionálními organizacemi se zvláštními odbornými znalostmi v oblasti lidských práv a demokracie.

5.3. Způsob provádění (orientační)

Centralizované řízení

☑ přímo ze strany Komise

☐ nepřímo na základě pověření pro:

☐ výkonné agentury

☐ subjekty, které Společenství zřídila, uvedené v článku 185 finančního nařízení

☑ vnitrostátní veřejné subjekty / subjekty pověřené veřejnou službou

☐ ***Sdílené nebo decentralizované řízení***

☐ spolu s členskými státy

☐ spolu se třetími zeměmi

☑ ***Společné řízení s mezinárodními organizacemi (uveďte s kterými)***

Čl. 10 odst. 2 navrhovaného nařízení

6. MONITOROVÁNÍ A HODNOCENÍ

6.1. Monitorovací systém

K monitorování a hodnocení pomoci poskytované v rámci Evropské iniciativy pro demokracii a lidská práva docházelo v minulosti na čtyřech úrovních. Za prvé, každý projekt sleduje vedoucí projektu EK, a je-li to možné, projekt v průběhu jeho provádění kontroluje a po ukončení provede konečné posouzení. Za druhé, projekty Evropské iniciativy pro demokracii a lidská práva jsou zahrnuty do systému monitorování zaměřeného na výsledky, v rámci něhož podnikají externí poradci další monitorovací mise. Za třetí, každý rok se provádějí zvláštní hodnocení Evropské iniciativy pro demokracii a lidská práva, která se týkají projektů v oblasti konkrétního zájmu Evropské iniciativy pro demokracii a lidská práva. A konečně, projekty Evropské iniciativy pro demokracii a lidská práva jsou zahrnuty do širších hodnocení prováděných hodnotící jednotkou skupiny RELEX, která se týkají konkrétní zeměpisné oblasti nebo odvětví. Tento monitorovací a hodnotící systém bude pokračovat i v rámci navrhovaného nařízení o evropském nástroji pro demokracii a lidská práva.

6.2. Hodnocení

V roce 2005 byla provedena dvě zvláštní hodnocení Evropské iniciativy pro demokracii a lidská práva. Za prvé se jednalo o obecnou dopadovou studii vzorku 48 dokončených projektů Evropské iniciativy pro demokracii a lidská práva. Po spojení výsledků podle různých hodnotících kritérií, včetně aspektu významu a provádění, studie ukazuje, že 70 % jednotlivých projektů získalo vynikající nebo

dobré hodnocení. Studie však naznačuje, že mnohé organizace, které projekty provádějí, chápou Evropskou iniciativu pro demokracii a lidská práva jako celosvětový program pouze v omezené míře. Dále by příjemci a cílové skupiny měly být více zapojeny do posuzování potřeb a vytváření návrhů projektů i do návazných činností a hodnocení. Potenciální vazby a synergie s jinými činnostmi, ať již financovanými ES nebo ne, v příbuzných oblastech nejsou dostatečně prozkoumány. ES se obecně jeví jako ne právě nejpružnější dárce, ale když přijímající organizace financování získají, mají z toho velké výhody. EU je chápána jako hlavní aktér v oblasti podpory demokracie a lidských práv ve světě a financování EU je často podstatné a představuje pro organizace politickou podporu.

Druhé hodnocení se týkalo dokončených projektů v oblasti boje proti rasismu a xenofobii a podpory práv menšin a ukázalo, že se finanční prostředky v rámci Evropské iniciativy pro demokracii a lidská práva v této oblasti dostaly k některým z těch nejzranitelnějších komunit v nejnáročnějších prostředích na světě. Ačkoliv studie nezkoumala projekty, které nebyly financovány, je zřejmé, že se provádějí významné iniciativy, od těch, které užitečně vydávaly evropské finanční prostředky na poskytování služeb po určitou pevně stanovenou dobu za účelem zmírnění účinků rasismu a xenofobie, až po ty, které nebyly dokončeny, působily v těch nejobtížnějších podmínkách, a přesto použily špičkové programování, které bylo potenciálně udržitelné s místním vlastnictvím. Finanční prostředky v rámci Evropské iniciativy pro demokracii a lidská práva poskytly některým nevládním organizacím strategickou svobodu k provádění velkých inovačních projektů, které by byly bez podpory EU nemožné a které by se mohly stát příkladem budoucí praxe ústředních vlád i místních samospráv jak v domácím, tak v mezinárodním měřítku, jež mají v prvé řadě dlouhodobou zodpovědnost za své občany. Nevládní organizace dále mohly provádět průkopnické projekty a zpochybňovat politiky, jelikož jejich participativní metodika a zásady lidských práv přidávají reálnou hodnotu a podporují důvěru napříč etnickými skupinami, kde by se nemuselo důvěřovat byrokracii a kde naopak vlády mohou být omezovány a neodvažují se riskovat v nepopulárních otázkách práv menšin. Prostřednictvím Evropské iniciativy pro demokracii a lidská práva mohla EU v praxi ukázat zásady lidských práv a spolupráce mezi etniky, které zastává, a zároveň svůj závazek vůči občanské společnosti a podporu rozmanitých přístupů k ochraně základních práv.

Dále byla uskutečněna zvláštní studie Vytvoření ukazatelů dopadu pro Evropskou iniciativu pro demokracii a lidská práva. Zahrnuje navrhované ukazatele dopadu na úrovni programu a projektu i pokyny pro partnery Evropské iniciativy pro demokracii a lidská práva jak vytvořit správné ukazatele pro svůj projekt. Pokyny jsou k dispozici na internetové stránce Evropské iniciativy pro demokracii a lidská práva. Výsledek této studie posloužil jako základ pro ukazatele dopadu navrhovaných projektů, které jsou obsaženy ve výzvách k předkládání návrhů v rámci Evropské iniciativy pro demokracii a lidská práva 2005-2006, za účelem výběru projektů v celosvětových kampaních.

V roce 2006 byly obdrženy dvě hodnotící zprávy, které se týkaly projektu odborného vzdělávání v oblasti civilních aspektů krizového řízení a andského programu lidských práv. Předpokládá se, že v průběhu roku budou provedena další dvě zvláštní hodnocení Evropské iniciativy pro demokracii a lidská práva.

Na základě článku 15 navrhovaného nařízení bude monitorování a hodnocení pomoci poskytované v rámci evropského nástroje pro demokracii a lidská práva pokračovat jako v předchozích letech.

6.3. Přezkum v polovině období

Článek 19 navrhovaného nařízení stanoví přezkum provádění nařízení v polovině období. Komise předloží Evropskému parlamentu a Radě do 31. prosince 2010 zprávu o vyhodnocení provádění pomoci podle nařízení v prvních třech letech (2007-2009). Komise může popřípadě navrhnout potřebné změny nástroje.

7. OPATŘENÍ PROTI PODVODŮM

Viz ustanovení článku 14 navrhovaného nařízení.

8. PODROBNOSTI O ZDROJÍCH

8.1. Dopad na lidské zdroje

Lidské zdroje potřebné k řízení pomoci se odhadují na 4,8 zaměstnance (zahrnuje všechny kategorie zaměstnanců) na 10 milionů EUR v položkách závazků spravovaných ročně. Na celé období by to znamenalo celkové zvýšení odhadované na 775 pracovníků na plný úvazek pro tyto čtyři nástroje vnější pomoci – DCECI, ENPI, nástroj stability a evropský nástroj pro demokracii a lidská práva (EIDHR) – k již stávajícím zaměstnancům k 1. dubnu 2006. Prostředky potřebné pro evropský nástroj pro demokracii a lidská práva pokryjí všechny akce v rámci nařízení. Zdroje potřebné na rok 2007 jsou slučitelné s předběžným návrhem rozpočtu na rok 2007.

8.2. Celkový finanční dopad lidských zdrojů

Další lidské zdroje potřebné k řízení akcí v porovnání se situací do 1. dubna 2006 budou financovány z položek na výdaje na administrativní podporu (smluvní pracovníci a místní pracovníci). Doplní ostatní lidské zdroje zapojené do řízení v ústředí a v delegacích (úředníky, dočasné zaměstnance aj.).

Odhadované náklady jsou zohledněny v bodě 4.1.1.

8.3 Další administrativní výdaje zahrnuté v referenční částce (výdaje na správu a řízení)

Potřeby týkající se lidských a správních zdrojů budou pokryty v rámci dotace přidělené řídícím GŘ v rámci postupu pro roční příděly.